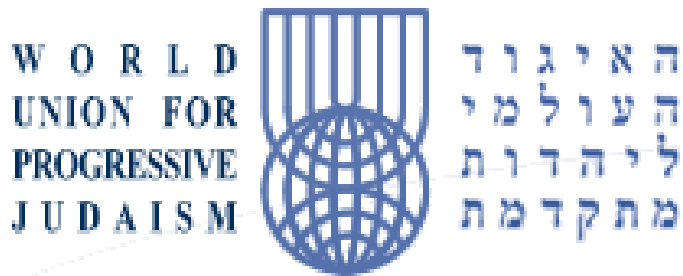

5773

Torah from Around the World

אם אין קמה אין תורה ואם אין תורה אין קמה
*Zonder levensonderhoud is er geen Tora
en zonder Tora is er geen levensonderhoud.*
(R. Eleazar ben Azarja, Pirké Avot 3:21)

Sjabbat 29 december 2012 / 16 tewet 5773

Sidra Wajechi, Beresjiet [Genesis] 47:28-50:26
Tanach blz. 101-108
Haftara I Divree Hajamiem: 28:1-10, 29:10-20
Tanach blz. 1753-4, 1755-6

Commentaar door rabbijn [Greg Alexander](#), Rabbijn belast met ontwikkeling, [Cape Town Progressive Jewish Congregation](#)

Vertaling: Nico Vissel
[Het Engelse origineel](#)

Een zegen, een knie en een waterpoel

Wat is een zegen? Wie is een zegen waardig? Wie kan zegeningen geven? In het Toragedeelte van deze week, Wajechi, verzamelt Ja'akov zijn zonen en de zonen van Joseef bij zijn sterfbed en geeft elk van hen een op hen toegespitste zegen. Sommige, zoals de zegen die wordt gegeven aan Efraïem en Menasje, zijn zo mooi dat zij door ouders worden gezegd (of gezongen) tegen hun kinderen als onderdeel van het Sjema bij het naar bed gaan. De meeste klinken echter helemaal niet zoals je een zegen voorstelt.

Hoe zou je het, bijvoorbeeld, vinden als jouw vader je zou zegenen met de volgende woorden: „Dan, hij zal zijn een slang op de weg, een adder op het voetpad, die het paard in de hielen bijt, zodat zijn berijder achterover valt” (Beresjiet 49:17). Zijn broer Naftali werd vergeleken met „een losgelaten hinde, die sierlijke jongen werpt” (Beresjiet 49:21), en Benjamin is „een verscheurende wolf. 's Ochtends verslindt hij zijn prooi. 's Avonds verdeelt hij de buit” (Beresjiet 49:27). Je kunt me ouderwets noemen, maar ik stel me bij de zegeningen die mijn grote voorouders aan hun kinderen gaven, niet deze bewoordingen voor.

En als mijn ouders met zulke woorden zouden aankomen bij de vrijdagavondtafel, zou ik me afvragen of zij te veel hadden gedronken van de kiddoesjwijn.

Dus, wat is een zegen? Het Hebreeuwse woord voor zegen is *beracha*, dat wordt afgeleid van dezelfde wortel van drie letters als het woord *berech*, wat 'knie' betekent. In bijbelse tijden was joods gebed een veel fysieker aangelegenheid dan vandaag de dag. Kijk alleen maar naar de moslims, die knielen op hun tapijten. Zelfs de katholieken knielen. Wij buigen de knieën een heel klein beetje en maken een beleefde buiging in ons middel tijdens de *Amida* en het *Alenoe*. En we zorgen ervoor niet te overdrijven. Maar onze bijbelse voorouders schaamden zich niet om te bewegen. Zij bogen, knielden, en wierpen zich zelfs plat op de grond om nederigheid en respect te tonen. Dus een *beracha*, een zegen, een buigen van de knieën, moet kennelijk iets te maken hebben met het tonen van nederigheid of respect.

Een ander woord dat verbonden is met de wortel van zegen is *breecha*, wat waterpoel betekent. Heel veel momenten in de Tora die van groot belang zijn, vinden plaats bij een bron, poel, rivier of zee. Water is de bron van ons leven, daarom wordt de Tora vaak met water vergeleken – daarzonder zijn we afgesneden van onze Bron. Water is voeding, maakt ons schoon, verkoelt ons, is krachtig, musicaal, en zonder water zouden we niet overleven. Als je een zegen geeft, maak je verbinding met jouw Bron, de Bron van alles. Je eert God voor wat Hij heeft gemaakt en voortdurend herschept, voor wat Hij dagelijks vorm geeft.

Dus als we deze met elkaar verbonden woorden gebruiken om enig inzichtelijk licht te werpen op zegeningen, dan blijkt dat *beracha* iets te maken heeft met een nederig vertoon van respect en met een verbinding met de Schepper van alles. Als ik de soort zegen zou kiezen die ik van mijn ouders zou willen hebben, zou ik er dan een willen waarin zij mij vertellen hoe geweldig ik ben, hun wonderkind, dat ik geen kwaad kan doen, of zou het een zegen zijn waarin bescheiden zou worden gerespecteerd wie ik ben en die zo geformuleerd zou zijn dat het me zou helpen de verbinding met God te maken? Het is duidelijk: de laatstgenoemde. Want, laten we eerlijk zijn, een klein beetje prijzen helpt.

Laten we nu terugkeren naar Ja'akov. De zegeningen die hij zijn kinderen geeft zijn gruwelijk eerlijk, en men moet zelf bedenken hoe zij, ieder voor zich, die zegen hebben opgevat en geaccepteerd, want de tekst zwijgt daarover. Het is duidelijk dat er veel nagedacht werd en dat er veel mee werd bedoeld. Het is duidelijk dat elke zegen speciaal werd geformuleerd voor de persoon aan wie hij werd gegeven en het is duidelijk dat de zegen niet bedoeld was om te vleien. De zegeningen zijn krachtig, maar eerlijk en zullen de ontvanger hebben achtergelaten met een diepe en omwoelende boodschap van prijzing of kritiek.

Men hoeft geen priester, heilig persoon of patriarch te zijn om een *berachate* te geven. Alles wat je nodig hebt is een ontvanger die bereidwillig is te ontvangen, en de moed om eerlijk te zijn. Probeer het deze Sjabbat, en mogen de jouwen gezegend zijn.